

naj ukrenejo vse potrebno, da se osnuje „Mlekarska zveza“, za katero se mora vsakdo zavzeti, komur je mar bodočnost našega mlekarstva!

Politične vesti.

Slovenska zmaga v — Ljubljani. Kaj ne, malo čudno se čuje, če se moramo veseliti nad slovensko zmago v — Ljubljani. In vendar, kdor pozna našo Ljubljano, ve, da treba tam še veliko pomesti. Trgovci so imeli društvo, ki se je sedaj v smislu obrtnega reda po dolgem pritiskanju spremenilo v zadrugo, v kateri je vsaka protokolirana tvrdka član. Do zdaj so imeli Nemci vlado v društvu, slovenske trgovce je javno mnenje prisililo, da so pritiskali in zmagali.

Slovenščina v uradih. Če naj bo nastopanje uradov res uspešno in v smislu želja in potreb prebivalstva, je gotovo najmanj, kar se more od države zahtevati, da nastavi uradništvo, ki razume v vsakem oziru ljudstvo popolnoma, in da se uraduje v jeziku strank — saj imamo urade zaradi prebivalstva. Naša vlada to pravico krši: Na Koroškem smo po hudem boju dosegli slov. uradovanje pri deželnem sodišču, pri okrajnih sodnijah pa so nemški uradniki čisto svojevoljni. Lahko si mislimo kakšni so ukrepi, ako se uradnik in stranke ne razumejo. Stranke ne razumejo zapisnika. Pri tem je to grdo žaljenje našega jezika. Proti tem krivicam se bori „Zveza slovenskih odvetnikov“, ki je 16. t. m. zborovala v Ljubljani. „Zveza“ pozivlje vse Slovence, da naj se nanjo obrnejo rojaki, ako se kje krši enakopravnost, da bo potem društvo samo brezplačno posredovalo proti tistim sodnikom,

glavarjem in drugim ces. kralj. uradnikom, ki prezirajo slovenski jezik.

Italijani. Vlada ponuja Italijanom visoko šolo v Roveredu na Tirolskem. Oni pa zahtevajo le univerzo v Trstu. „Ali Trst ali nič“ — po tem geslu se vrše shodi v vseh italijanskih krajih.

Ogri. Položaj na Ogrskem je že večkrat bil tak, da so vsi izjavljali, da je pravkar najslabši. A vedno prihajajo iznenadenja. Mestni in deželni zastopi (komitati) nočejo več vršiti nalog za državo. Vlada hoče sedaj vse te sklepe kot protizakonite razveljaviti. Košutova stranka pozivlja vse občine in komitate naj vladno odredbo kar brez ozirov vržejo v koš. Ako se bo to zgodilo, je to že revolucija. V nekaterih krajih so župani zaklenili že davkarije.

Mirovna pogajanja. Predsednik ameriških Zedinjenih držav je posredoval pri ruski in japonski vladi, da se začneta pogajati o miru. Odposlanci obeh držav odpotujejo te dni v Ameriko v Vašington, kjer se avgusta začno razgovori. Tačas pa si armadi v Mandžuriji stojita še vedno sovražni nasproti. Vendar najbrž ne pride več do velike bitke, če Japonci ne bodo stavili pretiranih zahtev pri sklepanju miru.

Na Ruskem se je vladi posrečilo siloma zadušiti upore. Oklopnico „Potemkin“ so vstaški mornarji izročili rumunski vladi in zbežali v Švico, kjer jih roka ruske policije ne more doseči. V Moskvi so se vkljub oviram, ki jih je delala policija, zbrali zastopniki ruskih „zemstev“ in zahtevali od carja dobro ustavo.

Rusko-japonska vojna.

Na bojišču v Manžuriji se v zadnjem času ni veliko izpremenilo. Vrhovni poveljnik Linevič utrjuje pozicije

Listek.

Narodne šege in navade starih Vipavcev.

Priobčil Ciril Premrl.

(Konec).

Če je bilo tudi včasih tako hudo, ne moremo danes presoditi, ker zgodovina o tem molči. Znano pa je, da ni nihče zamudil zaklati jagnjeta in speči kolača, velikega kot rešeto. Ta kolač so spekli na žerjavici, tako da je bil okrog in okrog ožgan in da se je moralo skorjo oddrgniti. To dvoje so nesli k blagoslovu, h kateremu se je podalo vse, staro in mlado. Iz cerkve so tekli domov, kolikor je kdo mogel, pa ne kot danes dekleta, ki se skušajo, katera se bo prej omožila, ampak, da bi preje sedeli doma in jedli veliko-nočno jagnje. Vidimo tedaj, da se svet izpreminja in da ni dekletom dandanes več toliko na tem, da bi obirale jančje kosti, ampak da bi dobile moža.

Da bi bili ljudje o pustu take šeme kakor so

danes, mi ni znano. Tudi prijetnih večerov, ko se turšico slači, Vipavci tedaj še niso poznali, ker je niso še skoraj nič sejali.

Pozabiti ne smemo mnogoštevilnih vraž in praznih ver, ki so bile takrat med ljudstvom mnogo bolj razširjene, kakor danes.

Predvsem so delale ljudem mnogo nepotrebnih skrbi „copernice“. Vera vanje je bila splošno razširjena in se ni dala ponekod niti do dandanes iztrebiti. Temu se ne bomo čudili, če pomislimo, da so verovali v copernice tudi izobraženci in da so to vero najbolj utrjevale razne svetne in duhovne gosposke, ki so copernice zažigale in mnogo nedolžnih ljudi na ta kruti način umorile. Če je toča pobila, je bilo to delo copernic, če je živina zbolela in poginila in če se jej ni dalo niti s „kolomonom“ pomagati, so to povzročili „uroki“. Če je človek težko dihal in nemirno spal, ga je „tlačila mora“, ali pa se je „vedomec“ nanj ulegel. Ti „vedomci“ so bili včasih tudi zelo poredni in so imeli celo tako moč, da je morala sedaj ta, sedaj ona brez moške zasluge zibati. Prazna vera je šla tako daleč, da celo mrličev niso pustili pri miru.

svoje vojske z rovi in nasipi, iz evropske Rusije pa mu prihajajo na pomoč vsak dan nove čete. Razen nekaj nepomembnih prask z japonskimi prednimi stražami, se ni nič novega prigodilo na bojnem polju. Pač pa so dosegli Japonci nekaj na otoku Sahalinu s tem, da so porazili Ruse pri Dolineju. Ker primanjkuje Rusom municije in hrane se vedno umikajo in se bodo morali najbrže vdati Japoncem. Otok Sahalin je pust in nerodoviten, zato je tudi malo obljuden. Rusi so pošiljali tja le hudodelce. — Na severu Vladivostoka se zbirajo japonske čete, na morju okoli pristanišča in trdnjave pa japonske bojne ladje. Kakor je soditi iz poročil, se bode pričelo kmalu obleganje te močno zavarovane trdnjave in njen poveljnik je že izdal oklic, naj zapuste trdnjavo vsi za brambo nesposobni prebivalci. Na Koreji se Rusi tudi umikajo Japoncem. Najbrže pa ne bode v kratkem času nobene večje bitke, ker se bliža čas deževja, zemlja postane močvirnata in za prevažanje topov nemogoča.

Dopisi.

Iz Il. Bistrice. Dne 9. t. m. se je tu v Tomšičevem hotelu vršila veselica gasilnega društva v proslavo desetletnega obstanka ob velikanski udeležbi občinstva; posetili so nas tudi zastopniki gasilnega društva iz Voloske in pa precejšna družba iz Podgrada. Vse se je dobro obneslo. Prav dobro je ugajala godba od sv. Križa na Krasu. Pozornost je zlasti vzbujala tombola vsled glavnih dobitkov: tele in plug. Pogrešali pa smo petje. Kje je ostal domači kvartet? Pri ti priliki smo opazili, kako dobro se obnese veselica na tako široki podlagi. To bi se lahko pogosteje zgodilo.

Če je bil kdo na glasu, da je „vedomec“ in da hodi nazaj, so šli, odkopali grob in zabili kol skozi mrličevo truplo. Res, bili so takrat grozni časi, mrtvi so hodili nazaj „strašit“ in včasih je prišel celo sam hudič s pravimi konjskimi kopiti h komu v vas.

To bi bila nekaka slika tedanjih časov.

Do dandanes se je mnogo izpremenilo; stare navade so se deloma opustile, deloma so dobile do danes že drugo obliko. Kar je bilo, živi le še v spominu kake stare ženice. Umro enkrat te, in niti spomina nanje ne bo več.

Izpremenilo pa se je tudi mišljenje ljudstva. Človeštvo je napredovalo. Vsled izbornih občevalnih sredstev se razširi vsak novi plod človeškega duha z bliskovo hitrostjo po celem svetu, niti zadnja gorska vasica ni več zaprta razširjajoči se izobrazbi. Na drugi strani pa sili tudi borba za obstanek človeka, da napreduje. In v tej borbi, ki postaja vedno hujša, ni več časa, da bi se pečali z izmišljotinami; kjer se je treba boriti s krutimi, resničnimi razmerami, ondi ni več prostora za strahove. Zato pa tudi mineva vera vanje.

Dobro bi bilo, da se na podoben način proslavi dvajsetletnica obstanka družbe sv. Cirila in Metoda. Nemci so letos povsod proslavljali 40letnico svojega „Šulvereina“, zakaj ne bi tudi mi z proslavo 20letnice naše šolske družbe ji nekoliko donesli „domu na oltar?“ — V kratkem prične novozleteli „Sokol“ s telovadbo. Do sedaj je bilo pač mnogo zaprek. S prostorom gre trda. Bolj ko kje drugje čutimo ravno v Il. Bistrici potrebo, recimo, kakor si jaz to mislim, „občinske hiše“. Bila naj bi to enonadstropna hiša: V pritličju naj bi se nastanila telovadnica „Sokola“ in uredila shramba za gasilna orodja. V prvem nadstropju pa naj bi bil občinski urad in pa čitalnična soba v zvezi z javno ljudsko knjižnico. Štiri uredbe bi dobile torej v ti občinski hiši svoje ognjišče. Da je to potrebno, čutimo vsak dan. Pogoj za čitalnico je, da se mirno razvija; in to je pa le mogoče v lastnem neodvisnem prostoru. K temu je pa tudi javna ljudska knjižnica za naše malo izobraženo, a vedoželjno ljudstvo neobhodno potrebna zahteva. Torej na noge! Oživimo zopet in ne zaostajajmo! Bistriška čitalnica je ena najstarejših na Kranjskem; lansko leto je praznovala — žal, da se le nihče zato ni zmenil — svojo 40letnico. Kako lepe čase je v teh letih doživela! A kakor se kaže, zadnji čas prav nič ne napreduje. Saj za to vendar ni vedno treba, da je v naši sredi kak Vilhar ali Alešovec kot nekda. Poglejmo naše sosede v Zagorju, koliko so pred nami! Torej popravimo, kar smo zamudili. — Dne 25. t. m. se vrše znova občinske volitve, katere je vlada po prvem izidu razveljavila na pritožbo ene stranke. — Dne 13. t. m. so nas posetili člani slov. dež. gledišča v Ljubljani, vračajoč se iz Hrvatske in Dalmacije. Kako da so se domačinom prikupili pri svojem prvem dohodu, nam kaže to, da se je tudi pri letošnjem obisku pri predstavi nabralo precej občinstva. Kaj bi hvalil dično ljubljansko družbo, ko jo vendar že vsak sam dobro pozna in visoko ceni. Želimo le, da bi ta obisk ne bil poslednji.

Novice.

Poštni vest. C. kr. poštar g. Friderik Lah na Rakeku je imenovan za poštarja v Tolmin, gosp. Ivan Ulepič iz Il. Bistrice za Rakek, gospa Zofija Valenčič iz Starega trga pri Rakeku za Il. Bistrico. Pomožni poštni slugi Anton Žele in Fran Čelhar v Št. Petru sta imenovana za definitivna. Poštni pomožni uradnik Viktor Vadrnou je imenovan za c. kr. poštarja v Starem trgu pri Rakeku.

Županom je bil izvoljen za občino Vojske g. Ivan Lapajne, svetovalcema pa Valentin Likar in Andrej Čar, vsi iz Vojskega.

Telovadno društvo „Sokol“ v Postojni priredi dne 6. avgusta, oziroma 13. avgusta (v slučaju neugodnega vremena) popoldanski pešizlet na Ravberkomando združen z javno telovadbo, pri koji nastopi